

فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سال ۶، شماره پیاپی ۲۳، پاییز ۱۳۹۵

شاپای چاپی: ۶۷۳۵-۲۲۵۱ - شاپای الکترونیکی: ۷۰۵۱-۲۴۲۳

<http://jzpm.miau.ac.ir>

تحلیل وضعیت شاخص‌های ساختاری - کارکردی کیفیت شهرنشینی در شهرهای کوچک (مورد پژوهی: شهر نورآباد ممسنی)

محمدعلی فیروزی: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

ناهید سجادیان: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

محمدرضا امیری فهلیانی^۱: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

سمیرا مرادی مفرد: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

مجید بوستانی: کارشناس ارشد شهرسازی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران

پذیرش: ۱۳۹۵/۴/۱۰

صص ۲۲۴-۲۱۳

دریافت: ۱۳۹۴/۱۲/۲۰

چکیده

کیفیت شهرنشینی به چگونگی شرایط و وضعیت شیوه زندگی خانوارهای شهری و ساخت فضای داخلی شهرها اطلاق می‌شود. با توجه به پیچیدگی ذاتی شهرها و ابعاد مختلف تأثیرگذاری آنها، شناخت عوامل اصلی و کلیدی در جهت دستیابی به پایداری شهری ضروری به نظر می‌رسد. در این راستا، رضایت‌مندی شهرنشینان از وضعیت موجود شهرها، توجه به خواسته‌ها و نیازهای آنان می‌تواند مدیران شهری را در دستیابی به پایداری بیشتر شهرها به ویژه پایداری اجتماعی یاری رساند. هدف اصلی این پژوهش ارزیابی کیفیت شهرنشینی بر اساس تجزیه و تحلیل ساختار و کارکرد سیستم شهری در نورآباد ممسنی است. روش تحقیق به کار رفته توصیفی - تحلیلی و از نظر هدف در زمره پژوهش کاربردی می‌باشد. با توجه ماهیت پژوهش روش گردآوری داده‌ها به صورت پیمایشی است. جامعه آماری تمام خانوارهای ساکنان شهر نورآباد ممسنی می‌باشد که به صورت تصادفی ۳۵۰ نمونه انتخاب و پرسش‌نامه بین آن‌ها توزیع شده است. یافته‌های پژوهش به وسیله مدل تاپسیس و نرم افزار SPSS به منظور تعیین کیفیت شهرنشینی در شهر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش حاکی از آن است که شهروندان بالاترین رضایت را نسبت به شاخص کارکرد امنیت اجتماعی به جز گویه کیفیت امکانات و خدمات پزشکی دارند در کارکرد امنیت اجتماعی بالاترین رتبه‌ی کسب شده متعلق به رضایتمندی از پاسخگویی نیروی انتظامی با رتبه ۰/۶۳۹ و رتبه ۰/۵۱۷ را رضایتمندی از امکانات پزشکی موجود در این شهر کسب نموده است. کمترین رضایت را نسبت به کارکرد تولیدی شهر دارند، در این کارکرد رضایتمندی از وضعیت اشتغال در تولیدات صنعتی در رتبه پایین با نمره ۰/۴۵۳ قرار دارد. همچنین بین رضایتمندی و کارکرد تولیدی بیشترین رابطه و همبستگی نسبت به سایر شاخص‌ها برقرار می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: شهر کوچک، کیفیت شهرنشینی، ساختار و کارکرد، نورآباد ممسنی.

^۱ نویسنده مسئول: amiri_reza@yahoo.com ۰۹۱۷۸۲۲۰۶۳۹

بیان مسأله:

رشد فزاینده‌ی جمعیت شهرنشین و اسکان بیش از ۶۰ درصد جمعیت جهان در شهرها و تداوم این روند، آینده‌ی کروی زمین را بیشتر با چشم‌اندازهای شهری مواجه می‌کند. این فضاهاى برگزیده تا سال ۲۰۲۵ میلادی افزون بر ۵ میلیارد نفر جمعیت خواهند داشت که بیش از ۷۵ درصد جمعیت جهان را در خود جای خواهند داد. این فرایند عظیم شهرنشینی با محوریت ماشین ضمن توسعه کالبدی شهرها، باعث از بین رفتن زمین‌های کشاورزی در شهرها شده است. از سوی دیگر، سرانه و الگوی مصرف نامناسب منابع در شهرها، آنها را در معرض ناپایداری بیشتر نسبت به روستاها قرار داده و مشکلات کالبدی، اجتماعی - اقتصادی فراوانی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه بوجود آورده است (Shamsoddini et al, 2013:54). شهرها به عنوان عامل اصلی ایجادکننده ناپایداری در جهان به شمار می‌روند و در واقع پایداری شهری و پایداری جهانی هر دو مفهومی واحد هستند (Hossin Zadeh Dalier, 2009:2). اصول عدالت بین نسلی، اصول عدالت اجتماعی (عدالت درون نسلی)، وابستگی متقابل انسان و طبیعت، زندگی ملایم در زمین و حفظ تنوع زیستی، مشارکت اثربخش تمام افراد و گروه‌ها در تصمیم‌گیری‌هایی که زندگی آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، توجه به فرهنگ و دانش بومی و عدالت جنسیتی، صلح و امنیت را به عنوان اصول فرایند توسعه پایدار معرفی می‌کنند (Filho, 2000, 9). لوئیز ورث در سال ۱۹۳۸ از شهرنشینی به عنوان شیوه‌ی خاص زندگی یاد می‌کند که با شیوه خاص زندگی روستایی تفاوت‌های بسیاری دارد (Shekuie, 2008:72). شهرنشینی فرایندی است که در آن تغییراتی در سازمان اجتماعی سکونت‌گاه‌های انسانی، به دلیل افزایش، تمرکز و تراکم جمعیت به وجود می‌آید. از نظر سازمانی، در شهرنشینی دگرگونی‌هایی در ساخت اجتماعی - اقتصادی و کارکردهای جمعیتی ظاهر می‌شود که این روند، تغییراتی در ساخت فضای داخلی شهرها به وجود می‌آورد (Shekuie, 2008:75). اگر بپذیریم که شهرنشینی عبارت است از «هنر زیستن انسان‌ها در کنار هم» پس شهر محل تبلور هوشمندانه و متفکرانه این هنر است (Synasor, 2007:20). در این راستا کیفیت شهرنشینی نیز به عنوان چگونگی شرایط و وضعیت شیوه زندگی خانوارهای شهری و ساخت فضای داخلی شهرها تعریف خواهد شد.

از زمان انتقال مرکزیت منطقه ممسنی، از روستای فهلیان به نورآباد در سال ۱۳۴۱، با ارائه امکانات و تسهیلات شهری و تبدیل نورآباد به یک شهر مهاجرپذیر، گسترش ساخت و سازها در اراضی پیرامونی و تبدیل آنها به کاربری‌های شهری، شدت یافت و روز به روز بر ابعاد کالبدی شهر، افزوده شد. در این زمینه، رشد جمعیت شهر نیز از نرخ بالایی برخوردار شد، به نحوی که در هر دهه‌ای، تعداد آن به دو برابر دهه قبل، افزایش یافت. در این میان، یکی از مهم‌ترین مشکلات رشد جمعیت و توسعه شهر نورآباد، ناکافی بودن خدمات شهری برای پاسخگویی به نیاز جمعیت در حال افزایش آن است (Shamsoddini et al, 2015:54). این پژوهش به دنبال سنجش کیفیت شهرنشینی در شهر نورآباد ممسنی با توجه به شاخص‌های ساختاری و کارکردی شهری می‌باشد. در این مطالعه تعدادی از شاخص‌های مرتبط با ساختار شهری از جمله شاخص‌های؛ ساختار فضایی، ساختار سرمایه‌گذاری، ساختار فرهنگی شهر و در مبحث کارکرد شهری شاخص‌هایی از جمله؛ کارکرد تولید، کارکرد مصرف، کارکرد آموزش و کارکرد امنیت اجتماعی و زیرشاخص‌های مرتبط با آنها و همچنین به بررسی وضع موجود در جهت شناسایی و ریشه‌یابی مشکلات شهر پرداخته می‌شود. این پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که: آیا شاخص‌های ساختاری و کارکردی در شهر نورآباد ممسنی رضایتمندی شهروندان را در پی داشته است؟ و اینکه کدامیک از این شاخص‌ها در این شهر در وضعیت مطلوبی قرار دارد؟ فرضیه‌هایی که در این پژوهش بررسی می‌شود به قرار زیر است:

- میزان رضایت شهروندان از کیفیت معرف‌های مختلف مرتبط با ساختار و کارکرد شهری در سطح پایینی می‌باشد.
- بین شاخص‌های کیفیت شهرنشینی و رضایت شهروندان شهر نورآباد ممسنی رابطه معناداری وجود دارد.
- شهر نورآباد ممسنی از منظر شاخص‌های مختلف کیفیت شهرنشینی دارای رتبه بندی متفاوتی است.

پیشینه نظری تحقیق:

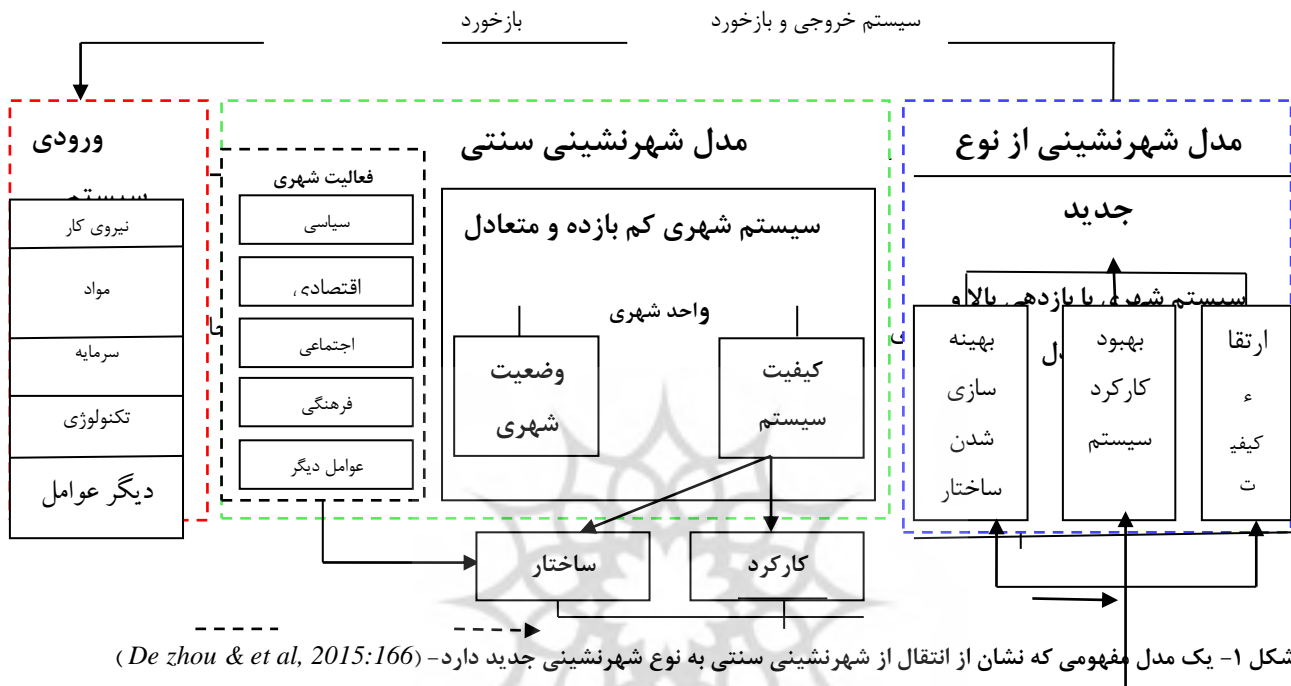
حسین زاده دلیر و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان تحلیل و ارزیابی کیفی سنج‌های پایداری شهری در شهر تبریز به مبحث پایداری در شهر تبریز پرداخته است. هدف این پژوهش، شناسایی سنج‌های پایداری شهری و میزان رضایتمندی شهروندان از سرزندگی محیط زندگی خودشان است. نتایج حاکی از این پژوهش حاکی از آن است که میزان رضایتمندی شهروندان تبریز از سرزندگی شهری و چهار بافت مختلف شهر تبریز پائین است. قالیباف و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی به بررسی شاخص‌های مرتبط با کیفیت زندگی از دید شهروندان محله یافت آباد شهر تهران پرداخته که نتایج نشانگر این است که وضعیت کیفیت زندگی در منطقه مورد مطالعه در زمینه‌های محیطی، اقتصادی و اجتماعی از دید جامعه نمونه مطلوب نبوده و تنها وضعیت حمل و نقل و ارتباطات در حد متوسطی ارزیابی شده است. مرصوصی و لاجوردی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان مطالعه تطبیقی کیفیت زندگی شهری در ایران به بررسی سنجش کیفیت زندگی در شهرها با استفاده از تکنیک ترکیبی توسعه انسانی استفاده کرده است. نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر حاکی از آن است که کیفیت زندگی شهری در شهرهای مرکزی و شمال کشور در تمامی بخش‌ها بهتر از سایر شهرهای کشور می‌باشد. شهرهای نیمه شمالی و نیمه غربی کشور از لحاظ فرهنگی - اجتماعی و شهرهای نیمه شرقی و نیمه جنوبی کشور از لحاظ اقتصادی وضعیت بهتری دارند.

داس (۲۰۰۸)، چارچوب مفهومی برای سنجش کیفیت زندگی شهر گواهای پیشنهاد کرده که ارتباط بین محیط و کیفیت زندگی را نشان می‌دهد. این مدل، رویکردی پایین به بالا را پیشنهاد می‌کند که در آن هر دوی شاخص‌های عینی و ذهنی برای مطالعه کیفیت کلی زندگی مورد توجه قرار دارند. رحمان و همکاران در پژوهشی با عنوان شهرنشینی و کیفیت محیط شهری با استفاده از سنجش از دور و تکنیک GIS در شرق شهر دهلی هند (۲۰۱۱)، به بررسی کیفیت محیط شهری پرداخته‌اند. نتایج بدست آمده از این پژوهش با استفاده از تحلیل سنجش از دور حاکی وجود مناطق مسکونی متراکم و برنامه ریزی نشده، آلودگی محیط زیست، غیرقابل دسترس بودن خدمات و امکانات رفاهی، مواد زائد جامد در این قسمت از شهر دهلی می‌باشد. در این پژوهش از هشت پارامتر، تراکم خانوار، نسبت اشتغال، تراکم جمعیت، دسترسی به جاده‌ها، سروصدا، بوی نامناسب، فضای باز و مناطق ساخته شده، برای سنجش کیفیت محیط زیست شهری استفاده شده است.

افزایش جمعیت شهری و افزایش تمایل برای زندگی در شهرها یکی از انگیزه‌های اصلی برای گسترش یک جنبش مستقل در مطالعات کیفیت زندگی است. (Lotfi and Solaimani, 2009, 123). سیستم شهری عبارت از مجموعه‌ای از سکونت‌گاه‌های (شهرها) به هم پیوسته و وابسته که ساختار نظام سکونت گاهی یک ناحیه، منطقه، کشور یا جهان را تشکیل می‌دهد. آنچه که از این جمله در ذهن متبادر می‌شود؛ این است که مجموعه سکونت‌گاه‌های تشکیل‌دهنده یک سیستم شهری، دارای تعاملات متعدد و متنوعی هستند که در یک فضای جغرافیایی معین سازمان می‌یابند. جریان‌ات و روابطی که به این سازمان‌بندی کمک و آن را پویا می‌کند عبارتند از: ایده‌ها، افکار، پول و سرمایه، نیروی کار ماهر، عوامل تولید، اطلاعات و نوآوری‌ها. بنابراین نظام شهری تنها به ساخت کالبدی و استقرار فضایی مجموعه‌ای از سکونت‌گاه‌های شهری محدود نمی‌شود، بلکه جریان‌ات، ارتباطات و تعاملات را در بر می‌گیرد که در بین شهرهای آن نظام، در جریان هستند. چنین نظامی، «نظام شهری باز» محسوب می‌شود که خود را مدام با تغییرات ساختاری شهرها و ارتباطات خارجی آن‌ها انطباق می‌دهد و با محیط‌های بیرون از محدوده خود ارتباط دائم دارد (Shekuie, 2008).

ویژگی‌های اصلی ساختار شهر در نگاه متابولیست‌ها را می‌توان در این چهار عنوان خلاصه نمود: شبکه ارتباطی، کاربری، تراکم و ارتباط با طبیعت. شبکه راه‌های اصلی شهر، جزء تفکیک‌ناپذیر ساختار اصلی شهر و مهم‌ترین عنصر شکل‌دهنده آن محسوب می‌شود (Bahrini, 2011:157). یک شهر سیستمی چند سطحی، یک سیستم پیچیده که از ادغام طبیعی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در یک زمان و فضای خاص بوجود آمده است می‌باشد (Kanta and Zechman, 2014). برای یک سیستم شهری، عناصر (به عنوان مثال، مواد) جریان انرژی و اطلاعات دائماً در داخل مرزهای داخلی و خارجی خود در حال تبادل می‌باشد. چرخه عنصر، پایه‌ای برای توسعه شهرنشینی است. جریان انرژی نیروی محرکه و تعیین کننده انتقال اطلاعات، هدایت چرخه عنصر و جریان انرژی همچون یک وضعیت از سیستم شهری می‌باشد. (Fang and

(Guan, 2011). کارکرد یک سیستم به هم مرتبط و بر یکدیگر به طور متقابل برای حفظ کیفیت سیستم تأثیرگذار می-باشند. شکل شماره ۱ نشان دهنده رابطه پیچیده ساختار، کارکرد و کیفیت در یک سیستم شهری می-باشد. همانطور که در شکل شماره ۲ نشان داده شده است توسعه یک سیستم شهری را می-توان به سه مرحله سنتی، انتقالی و جدید از نوع شهرنشینی تقسیم کرد. در هر سطح شهرنشینی، هدف های مختلف از سلسله مراتب نیازها به نظر مازلو برای یک ساختار، کارکرد و کیفیت یک سیستم شهری وجود خواهد داشت. مهم ترین دسته بندی از نیازهای انسان در «هرم سلسله مراتب نیازهای مازلو» قرار گرفته است.

شکل ۱- یک مدل مفهومی که نشان از انتقال از شهرنشینی سنتی به نوع شهرنشینی جدید دارد- (De zhou & et al, 2015:166)

ترکیب شکل ۱ و ۲، روند تکامل یک سیستم شهری را به عنوان نتیجه گذار از یک شهرنشینی سنتی به یک شهرنشینی از نوع جدید و با یک سیستم ساختار، کارکرد و کیفیت بروز دانست. در مرحله اول، ساختار سیستم از نوع جدید پایه و اساس سیستم شهرنشینی از نوع جدید و نیز انتقال از مدل شهرنشینی از نوع سنتی است. در مرحله دوم، کارکرد سیستم از نوع جدید هسته شهرنشینی از نوع جدید می-باشد، تکامل بدست آمده ساختار سیستم از نوع جدید یک محیط برای عناصر، انرژی و جریان اطلاعات بین مرزهای سیستم داخلی و خارجی فراهم آورده است. مرحله سوم، کیفیت سیستم نوع جدید که هدف نهایی آن تکامل سیستم های شهری از نوع جدید از طریق ارزیابی و تجزیه و تحلیل ساختار و کارکرد سیستم می-باشد. در مقایسه با شهرنشینی سنتی، شهرنشینی از نوع جدید تأکید دارد بر (۱) تمرکز بر ترویج کیفیت شهرنشینی بجای افزایش نرخ شهرنشینی (۲) بهبود استانداردهای کیفیت زندگی (۳) ترویج مدل توسعه اقتصادی پایدار همراه با عدالت اجتماعی (De zhou and et al, 2015:167). ساختار شهری شامل تمام روابط ایجاد شده بین عناصر سیستم شهری: کاربردی، روانی، فیزیکی و فضایی، تحقق در اشکال مختلف تظاهر محیط زیست، با یکپارچه سازی ساختار کارکردی با ساختار فضایی است. (Antonescu, 2007).

روش تحقیق:

این پژوهش از لحاظ روش، توصیفی - تحلیلی و از نوع کاربردی می-باشد. داده های لازم به دو روش کتابخانه ای و پیمایشی جمع آوری شده است. شاخص ها و متغیرهای این پژوهش بر مبنای مطالعات انجام شده در منابع مختلف در راستای فرضیات پژوهش استخراج شده اند. هر یک از این شاخص ها نیز دارای چندین زیرشاخص است. جامعه آماری شامل تمام خانوارهای

ساکن در شهر نورآباد می‌باشد که تعداد آن‌ها بر اساس نتایج سرشماری عمومی سال ۱۳۹۰ تعداد ۱۴۶۶۸ خانوار می‌باشد. با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۳۵۰ پرسشنامه به صورت تصادفی بین خانوارها توزیع شده است.

جدول ۱- تغییرات جمعیت و خانوار شهر نورآباد طی سالهای ۹۰-۴۵

نرخ رشد				سال های آماری						
۷۵-۸۵	۶۵-۷۵	۵۵-۶۵	۴۵-۵۵	۱۳۹۰	۱۳۸۵	۱۳۷۵	۱۳۶۵	۱۳۵۵	۱۳۴۵	سال / خصوصیات جمعیتی
۲/۱۲	۵/۲	۸/۰۷	۷/۶	۵۷۹۰۰	۵۲۵۹۷	۴۲۲۴۳	۲۵۴۳۳	۱۰۹۸۴	۵۲۷۱	کل جمعیت
۵	۵	۷/۳	۹/۶	۱۴۶۶۸	۱۲۲۰۷	۷۴۸۸	۴۵۷۵	۲۲۴۶	۱۱۴۴	تعداد خانوار
-۳	۰/۱	۱/۱	۰/۸	۳/۸	۴/۳	۵/۴۶	۵/۳۵	۴/۰۹	۴/۶	بعد خانوار
۳/۱	۲/۲۳	۱۲/۳۸	۲/۶۸	-	۸۷۰/۳۷	۶۴۱/۷۵	۵۱۵	۱۶۰/۲۵	۱۲۳	وسعت شهر

منبع: (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰-۱۳۴۵)

برای بررسی تأثیر ساختار و کارکرد شهری بر کیفیت زندگی شهروندان در شهر نورآباد ممسنی دو متغیر ساختار و کارکرد همراه با ۷ شاخص و ۲۳ معرف (گویه) ارزیابی شدند. داده‌های مورد نیاز برای آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه گردآوری شد. پرسشنامه مذکور مبتنی بر ۵ قسمت و شامل ۲۷ پرسش درباره ارزیابی کیفیت شهرنشینی که در مقیاس ۵ گزینه‌ای طیف لیکرت طراحی شده است می‌باشد. از آن جا که پرسشنامه مذکور بر پایه شاخص‌های ساختاری و کارکردی شهرنشینی در پیشینه پژوهش و دیدگاه صاحب‌نظران و کارشناسان فراهم شده است و همچنین ویرایش نهایی پرسشنامه به تأیید صاحب‌نظران رسیده است، بنابراین روایی پرسشنامه خود به خود تأیید می‌شود. در این پژوهش برای تعیین پایایی پرسش نامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ با اعتبار بین ۰/۷۰ تا ۰/۸۰ تأیید گردید. که نشان دهنده پایایی پرسشنامه است. محدوده مورد مطالعه شامل شهر نورآباد مرکز شهرستان ممسنی، بزرگ‌ترین نقطه شهری این شهرستان محسوب می‌شود که مساحتی بالغ بر ۱۷۸۹ هکتار در ۱۶۰ کیلومتری شمال غرب شیراز، و در موقعیت ۵۱ درجه و ۳۲ دقیقه طول شرقی و ۳۱ درجه و ۱۳ دقیقه عرض شمالی قرار گرفته است. بر اساس محدوده تعیین شده و مصوب کل شهر به سه ناحیه و سیزده محله تقسیم شده است (Amico Consulting Engineers, 2005).

یافته‌های تحقیق:

در این قسمت ابتدا نتایج بررسی‌های پژوهش را در قالب آمار توصیفی از ویژگی‌های جمعیتی ساکنان منطقه، ارائه شده است، به این ترتیب از جامعه آماری پژوهش تعداد ۳۵۰ نفر انتخاب شده که از این مقدار ۲۲۴ نفر مرد و ۱۲۶ نفر زن می‌باشند. ترکیب سنی جمعیت مورد نظر به صورت است که تقریباً ۱.۳۵ درصد از جمعیت در گروه سنی ۳۰-۲۰، ۴.۳۳ درصد در گروه سنی ۴۱-۳۱ سال، ۶.۱۵ درصد از جمعیت در گروه سنی ۵۱-۴۱ و همچنین ۷.۱۵ درصد در گروه سنی بالاتر از ۵۰ سال را به خود اختصاص داده است. و از نظر تحصیلات تقریباً ۴.۷۶ درصد از پاسخگویان سطح تحصیلاتی بالاتر از دیپلم و ۶.۲۳ درصد از پاسخگویان سطح تحصیلاتی پایین تر از دیپلم برخوردار هستند.

یافته‌های استنباطی پژوهش:

تجزیه و تحلیل کیفیت شهرنشینی:

برای بررسی تأثیر ساختار و کارکرد شهری بر کیفیت شهرنشینی در شهر نورآباد ممسنی دو متغیر ساختار و کارکرد همراه با ۷ شاخص و ۲۳ معرف (گویه) ارزیابی شد. تمامی گویه‌ها بر مبنای طیف لیکرت (بسیار پایین، پایین، متوسط، بالا، بسیار بالا) تنظیم شدند. در مرحله دوم بنا به ماهیت داده‌های پژوهش به سنجش و تحلیل شاخص‌های کیفیت شهرنشینی در دو بعد ساختار و کارکرد پراخته می‌شود. در این بخش از پژوهش برآنیم تا با استفاده از تکنیک تاپسیس دست به رتبه‌بندی عوامل کیفیت شهرنشینی در شهر نورآباد زده و نقش و اولویت این عوامل را روشن نماییم. در ابتدای کار، مؤلفه‌های اصلی کیفیت

شهرنشینی حاصل از ساختار و کارکرد شهری مورد بررسی قرار گرفته شده‌اند. همان طوری که در جدول شماره ۲ قابل مشاهده می‌باشد، پنج کارشناس خبره به مؤلفه‌های اصلی کیفیت شهرنشینی با توجه به طیف لیکرت (امتیاز ۱ به عنوان کم اهمیت‌ترین و از امتیاز ۵ به عنوان با اهمیت‌ترین) امتیاز داده‌اند. برای اسامی هر یک از کارشناسان، مخففی از شماره ۱ الی ۵ در نظر گرفته شده است.

جدول ۲- شیوهی محاسبه‌ی امتیازهای کیفیت شهرنشینی

کیفیت شهرنشینی	بسیار پایین	پایین	متوسط	بالا	بسیار بالا
رتبه‌بندی	۱	۲	۳	۴	۵

منبع: یافته‌های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

ارزیابی وزن‌ها با استفاده از تکنیک *AHP*:

ابتدا برای بدست آوردن وزن شاخص‌های مؤثر بر کیفیت شهرنشینی حاصل از ساختار و کارکرد، از روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی (*AHP*) در رتبه‌بندی و تعیین درجه اهمیت هر کدام از شاخص‌ها به کار رفته است و سپس با به کارگیری وزن‌های بدست آمده از این روش، مؤلفه‌های این عوامل با تکنیک تاپسیس رتبه‌بندی شدند. یافته‌های بدست آمده از رتبه‌بندی شاخص‌های هفت‌گانه، با روش تحلیل سلسله مراتبی *AHP* در جدول شماره ۳ آمده است. همانطور که مشاهده می‌شود از دیدگاه کارشناسان از بین شاخص‌های مورد بررسی کارکرد امنیت اجتماعی تأثیر بیشتری در بین شاخص‌های ساختاری و کارکردی کیفیت شهرنشینی دارا می‌باشند. این شاخص با درجه اهمیت ۰,۴۲۵، بالاتر این رتبه را کسب نموده است.

جدول ۳- درجه اهمیت و وزن شاخص‌های مؤثر بر کیفیت شهرنشینی حاصل از ساختار و کارکرد شهری با *AHP*

شاخص‌های ساختار و کارکرد	رتبه از نظر درجه اهمیت	درجه اهمیت بدست آمده از <i>AHP</i>	رتبه از نظر درجه اهمیت
ساختار سیستم	ساختار فضایی	۰,۴۱۳	۲
	ساختار سرمایه گذاری	۰,۳۷۶	۴
	ساختار فرهنگی	۰,۲۸۷	۶
کارکرد سیستم	کارکرد تولیدی	۰,۳۱۷	۵
	کارکرد مصرف	۰,۳۸۰	۳
	کارکرد آموزشی	۰,۲۴۳	۷
	کارکرد امنیت اجتماعی	۰,۴۲۵	۱

منبع: یافته‌های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

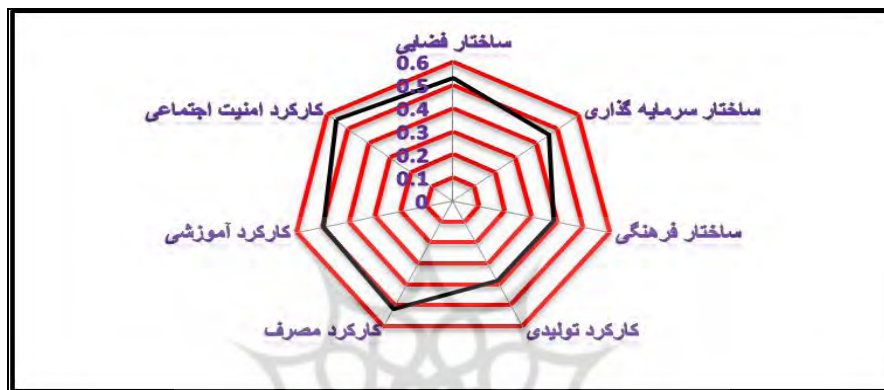
اولویت‌بندی شاخص‌های کیفیت شهرنشینی در نورآباد:

از آن جایی که رتبه‌بندی و وزن‌دهی شاخص‌های هفت‌گانه نشان داد که میزان اهمیت شاخص‌های ساختاری و کارکردی کیفیت شهرنشینی یکسان نیست، بنابراین باید میزان تأثیرگذاری این موانع را سنجش کرد و به این ترتیب، آنها را رتبه‌بندی و اولویت‌بندی کرد. برای این کار با نگرش به شرایط مسأله از روش تاپسیس استفاده شده است. جداول شماره ۴ تا ۱۱ یافته‌های بدست آمده از رتبه‌بندی هفت‌گانه با روش *TOPSIS* را نشان می‌دهد. هر چه مقدار C_i بالاتر باشد، درجه اهمیت عامل بالاتر است. همانطور که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌کنیم بالاترین رتبه متعلق به کارکرد امنیت اجتماعی با نمره ۰/۵۶۱ و کمترین رتبه کارکرد تولیدی شهر با نمره ۰/۳۸۱ می‌باشد.

جدول ۴- رتبه‌ی شاخص‌های حاصل از ساختار و کارکرد شهری بر کیفیت شهرنشینی با روش TOPSIS

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۲	۵۳۱/۰	۰۱۹/۰	۰۱۷/۰	ساختار فضایی
۵	۴۵۶/۰	۰۱۶/۰	۰۱۹/۰	ساختار سرمایه گذاری
۶	۳۸۵/۰	۰۱۴/۰	۰۲۳/۰	ساختار فرهنگی
۷	۳۸۱/۰	۰۱۳/۰	۰۲۱/۰	کارکرد تولیدی
۳	۵۱۷/۰	۰۱۹/۰	۰۱۸/۰	کارکرد مصرف
۴	۴۹۷/۰	۰۲۰/۰	۰۲/۰	کارکرد آموزشی
۱	۵۶۱۰۰	۰۲۱۰۰	۰۱۶/۰	کارکرد امنیت اجتماعی

منبع: یافته‌های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

نمودار ۱- نمودار راداری رتبه‌ی شاخص‌های حاصل از ساختار و کارکرد شهری بر کیفیت شهرنشینی

جدول ۵- رتبه‌بندی شاخص‌های مرتبط با ساختار فضایی با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۱	۶۳۹/۰	۰۲۸/۰	۰۱۷/۰	رضایت از کارگروهی و حمایت همسایگان در محله
۳	۵۲۱/۰	۰۲۶/۰	۰۱۸/۰	رضایتمندی از میزان سرانه ارائه شده در زمینه آموزشی
۶	۳۶۶/۰	۰۱۶/۰	۰۲۸/۰	رضایتمندی از میزان سرانه فضای سبز
۲	۶۲۹/۰	۰۲۸/۰	۰۱۶/۰	رضایتمندی از سرانه فضای مسکونی
۵	۴۲۸/۰	۰۱۹/۰	۰۲۵/۰	سازگاری و مطلوبیت مسکن
۴	۵۱۷/۰	۰۲۴/۰	۰۲۲/۰	رضایت از محل زندگی

منبع: یافته‌های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

با توجه به داده‌های جدول (۵)، نتایج بدست آمده از رتبه‌بندی شاخص‌های مرتبط با ساختار فضایی حاکی از آن است که رضایتمندی از میزان سرانه فضای سبز در سطح پایین رتبه‌بندی با نمره ۰/۳۶۶ قرار گرفته است؛ و رضایت از کارگروهی و حمایت همسایگان در محله با رتبه ۰/۶۳۹ در رأس جدول رتبه‌بندی شاخص‌های ساختار فضایی قرار گرفته است.

جدول ۶- رتبه‌بندی شاخص‌های مرتبط با ساختار سرمایه‌گذاری با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۱	۷۸۱/۰	۰۳۵/۰	۰۱/۰	رضایتمندی از سرمایه‌گذاری در زمینه شغلی
۲	۴۷۹/۰	۰۲۴/۰	۰۲۷/۰	رضایتمندی از ساختار درآمدی شهر
۳	۳۸۱/۰	۰۱۹/۰	۰۳۱/۰	رضایتمندی از توزیع درآمد

منبع: یافته‌های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

با توجه به جدول شماره، نتایج بدست آمده از رتبه بندی شاخص های مرتبط با ساختار سرمایه گذاری حاکی از پایین بودن رضایت شهروندان از توزیع درآمد در سطح شهر نورآباد با رتبه ۰/۳۸۱ می باشد.

جدول ۷- رتبه بندی شاخص های مرتبط با ساختار فرهنگی با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۱	۶۴۷/۰	۰۳۲/۰	۰۱۷/۰	رضایتمندی از تعداد کتابخانه های عمومی در شهر
۳	۳۸۴/۰	۰۱۹/۰	۰۲۹/۰	رضایتمندی از تعداد سینماهای موجود در شهر
۲	۴۵۲/۰	۰۲۳/۰	۰۲۷/۰	رضایتمندی از امکانات تفریحی در شهر

منبع: یافته های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

یکی از مهم ترین ضعف های شهر نورآباد در زمینه ساختار فرهنگی عدم برخورداری این شهر از سالن های سینما و نمایش می باشد. که این ضعف در دید شهروندان این شهر به عنوان مهم ترین شاخص بیان شده و در رتبه بندی شاخص های مربوط به ساختار فرهنگی این شاخص با رتبه ۰/۳۸۴ در کف این ارزیابی قرار گرفته است. (جدول شماره ۷).

جدول ۸- رتبه بندی شاخص های مرتبط با کارکرد تولیدی با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۲	۴۵۳/۰	۰۲۴/۰	۰۲۷/۰	رضایتمندی از وضعیت اشتغال در تولیدات صنعتی
۱	۶۴۷/۰	۰۳۳/۰	۰۱۷/۰	رضایتمندی از وضعیت اشتغال تولیدات کشاورزی

منبع: یافته های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

همانطور که در جدول شماره ۹ مشاهده می شود؛ در رتبه بندی شاخص های کارکرد مصرف بالاترین رتبه متعلق به رضایتمندی از دسترسی به مراکز خرید با رتبه ۰/۷۵ و پایین رتبه متعلق به سرانه مصرف ساکنان می باشد.

جدول ۹- رتبه بندی شاخص های مرتبط با کارکرد مصرف با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۴	۴۶۰/۰	۰۲۴/۰	۳۵/۰	مخارج خوراک ماهانه
۲	۵۴۱/۰	۰۲۸/۰	۰۲۴/۰	هزینه مواد خوراکی و غذایی نسبت به درآمد
۱	۷۵/۰	۰۳۷/۰	۰۱۴/۰	رضایتمندی از دسترسی به مراکز خرید
۳	۴۳۶/۰	۰۲۴/۰	۰۲۸/۰	سرانه مصرف ساکنان شهر

منبع: یافته های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

جدول ۱۰- رتبه بندی شاخص های مرتبط با کارکرد آموزشی با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۱	۵۶۲/۰	۰۲۵/۰	۰۲/۰	رضایتمندی از سرانه و خدمات آموزش عالی
۲	۴۴۵/۰	۰۲۳/۰	۰۲۳/۰	رضایتمندی از سرانه و خدمات آموزش و پرورش
۳	۳۸۷/۰	۰۱۹/۰	۰۲۹/۰	رضایتمندی از وسعت کلاس های کمک آموزشی

منبع: یافته های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

در کارکرد امنیت اجتماعی بالاترین رتبه ی کسب شده متعلق به رضایتمندی از پاسخگویی نیروی انتظامی با رتبه ۰/۶۳۹ و پایین ترین رتبه ۰/۵۱۷ را رضایتمندی از امکانات پزشکی موجود در این شهر کسب نموده است.

جدول ۱۱- رتبه‌بندی شاخص‌های مرتبط با کارکرد امنیت اجتماعی با روش تاپسیس

رتبه	C_i	فاصله با ایده آل منفی	فاصله با ایده آل مثبت	عوامل
۱	۶۳۹/۰	۰۲۸/۰	۰۱۶/۰	رضایتمندی از پاسخگویی نیروی انتظامی و آتش نشانی
۲	۶۲۹/۰	۰۲۸/۰	۰۱۶/۰	رضایتمندی از میزان امنیت شهری
۳	۵۱۷/۰	۰۲۴/۰	۰۲۲/۰	رضایتمندی از امکانات پزشکی

منبع: یافته‌های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

آزمون فرضیه‌های تحقیق:

برای آزمون فرض اول با عنوان «سطح کیفیت شهرنشینی و میزان رضایت شهروندان از معرف‌های مختلف مربوط به قلمروهای ساختار و کارکرد شهری در شهر نورآباد ممسنی چگونه است»، به منظور به دست آوردن میزان رضایتمندی و کیفیت شهرنشینی از دیدگاه شهروندان از روش آماری میانگین پاسخ‌ها استفاده شده است. که نتایج در جدول شماره ۱۲ قابل مشاهده می‌باشد. میزان رضایت از شاخص‌های مربوط به تأثیر ساختار و کارکرد شهر در کیفیت شهرنشینی مورد سؤال قرار گرفت. این به ما کمک می‌کند تا میزان رضایت پاسخگویان را از شاخص‌های مختلف هر قلمرو ارزیابی کنیم. در قلمرو ساختار فضایی پرسش‌شوندگان بالاترین میزان رضایت با ارزش میانگین ۲۱.۶ را از کار گروهی و حمایت همسایگان در محله و کمترین میزان رضایت با ارزش میانگین ۹۰.۵ از میزان سرانه فضای سبز است. در قلمرو ساختار سرمایه‌گذاری کمترین رضایت با ارزش میانگین ۵۶.۴ از توزیع درآمد در شهر دارند. در قلمرو ساختار فرهنگی بالاترین رضایت با ارزش میانگین ۳۹.۴ از امکانات تفریحی شهر و کمترین رضایت از تعداد سینماهای موجود در شهر با ارزش ۳۶.۲ دارند. در قلمرو کارکرد تولیدی کمترین رضایت با ارزش میانگین وضعیت اشتغال در تولیدات صنعتی دارند. در قلمرو کارکرد مصرف بالاترین رضایت با ارزش میانگین ۸۸.۵ را از دسترسی به مراکز خرید و کمترین رضایت با ارزش میانگین ۷۸.۵ از مخارج خوراک ماهانه دارند. در قلمرو کارکرد آموزشی بالاترین رضایت با ارزش میانگین ۷۴.۵ به رضایتمندی از سرانه و خدمات آموزش عالی دارند. در قلمرو کارکرد امنیت اجتماعی بالاترین رضایت با ارزش میانگین ۴۶.۶ به رضایتمندی از امنیت شهری و کمترین رضایت با ارزش میانگین ۹۰.۴ به کیفیت امکانات پزشکی داشتند.

جدول ۱۲- ارزش های میانگین رضایت از شاخصهای مختلف قلمروهای سه گانه

انحراف استاندارد	میانگین	شاخص ها	قلمرو
۷۵.۲	۲۱.۶	رضایت از کارگروهی و حمایت همسایگان در محله	ساختار سیستم
۵۳.۲	۹۰.۵	رضایتمندی از میزان سرانه فضای سبز	
۶۵.۲	۱۰.۶	رضایتمندی از سرانه فضای مسکونی	
۵۴.۲	۹۵.۵	سازگاری و مطلوبیت مسکن	
۶۱.۲	۰.۶۶	رضایت از محل زندگی	
۴۴.۲	۶۰.۴	رضایتمندی از سرمایه گذاری در زمینه شغلی	
۳۴.۲	۵۶.۴	رضایتمندی از توزیع درآمد	
۴۰.۲	۵۷.۴	رضایتمندی از ساختار درآمدی شهر	
۳۳.۲	۴۴.۴	رضایتمندی از تعداد کتابخانه های عمومی در شهر	
۳۱.۲	۳۶.۲	رضایتمندی از تعداد سینماهای موجود در شهر	
۳۸.۲	۳۹.۴	رضایتمندی از امکانات تفریحی در شهر	کارکرد سیستم
۲۶.۲	۲۹.۲	رضایتمندی از وضعیت اشتغال در تولیدات صنعتی	
۲۸.۲	۳۵.۲	رضایتمندی از وضعیت اشتغال تولیدات کشاورزی	
۳۵.۲	۷۸.۵	مخارج خوراک ماهانه	
۴۵.۲	۸۵.۵	هزینه مواد خوراکی و غذایی نسبت به درآمد	
۴۸.۲	۸۸.۵	رضایتمندی از دسترسی به مراکز خرید	
۳۸.۲	۸۰.۵	سرانه مصرف ساکنان شهر	
۳۳.۲	۷۴.۵	رضایتمندی از سرانه و خدمات آموزش عالی	
۲۹.۲	۹۵.۴	رضایتمندی از وسعت کلاس های کمک آموزشی	
۴۱.۲	۴۴.۵	رضایتمندی از سرانه و خدمات آموزش و پرورش	
۹۷.۲	۵۴.۶	رضایتمندی از پاسخگویی نیروی انتظامی و آتش نشانی	
۹۰.۲	۴۶.۶	رضایتمندی از میزان امنیت شهری	
۳۰.۲	۹۰.۴	رضایتمندی از امکانات پزشکی	

منبع: یافته های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

برای آزمون فرض دوم از همبستگی پیرسون استفاده شده است. که نتایج در جدول شماره ۱۳ قابل مشاهده می باشد.

جدول ۱۳- همبستگی شاخص های کیفیت زندگی و رضایت شهروندان

همبستگی پیرسون			
سطح معناداری	میزان همبستگی	نوع آزمون	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۵۴۰	همبستگی پیرسون	شاخص های ساختار فضایی و رضایتمندی
۰/۰۰۰	۰/۶۴۵	همبستگی پیرسون	شاخص های ساختار سرمایه گذاری و رضایتمندی
۰/۰۰۱	۰/۶۶۰	همبستگی پیرسون	شاخص ساختار فرهنگی و رضایتمندی
۰/۰۰۰	۰/۶۷۰	همبستگی پیرسون	شاخص های کارکرد تولیدی و رضایتمندی
۰/۰۰۰	۰/۶۲۰	همبستگی پیرسون	شاخص های کارکرد مصرف و رضایتمندی
۰/۰۰۱	۰/۶۳۵	همبستگی پیرسون	شاخص های کارکرد آموزشی و رضایتمندی
۰/۰۰۱	۰/۵۲۱	همبستگی پیرسون	شاخص های کارکرد امنیت اجتماعی و رضایتمندی

منبع: یافته های تحلیلی تحقیق، ۱۳۹۴.

در فرضیه دوم ما به دنبال آن هستیم که بدانیم بین شاخص های کیفیت شهرنشینی و رضایت شهروندان شهر نورآباد ممسنی رابطه معناداری وجود دارد یا خیر. بررسی ها نشان می دهد: بین تمامی شاخص های ساختاری و کارکردی و

رضایتمندی شهروندان رابطه معناداری از نوع مثبت و مستقیم وجود دارد. یعنی آنکه هر چه شاخص‌های مورد مطالعه مطلوب‌تر باشد رضایتمندی شهروندان نیز افزایش می‌یابد. بدین معنی که هرچه متغیرهای کارکرد تولیدی شهروندان شهر نورآباد در وضعیت مساعدتری قرار بگیرند میزان رضایتمندی نیز افزایش می‌یابد که این رابطه در سطح معناداری ۰/۰۰۰ با میزان همبستگی ۰/۶۴۰ به تایید رسیده است. و برای آزمون فرض سوم با عنوان «شهر نورآباد ممسنی از منظر شاخص‌های مختلف کیفیت شهرنشینی دارای رتبه‌بندی متفاوتی است» از مدل *TOPSIS* استفاده شده است. برابر محاسبات انجام شده و نتایج حاصل از پژوهش فرضیه سوم مورد تأیید قرار می‌گیرد. چون طبق رتبه‌بندی انجام شده بر اساس مدل تاپسیس می‌توان اظهار داشت که شاخص‌های کیفیت شهرنشینی از اولویت‌بندی متفاوت برخوردار می‌باشند.

نتیجه‌گیری:

هدف اصلی پژوهش دستیابی به شناختی نسبتاً جامع از وضعیت شاخص‌های ساختاری و کارکردی مؤثر بر کیفیت زندگی شهری در شهر نورآباد ممسنی بوده است. با توجه به این که هدف نهایی برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری و سایر اقدامات نهاد‌های عمومی و دولتی، بهبود رضایتمندی ساکنان و افزایش زیست‌پذیری شهری است، سنجش کیفیت شهرنشینی به مدد شاخص‌های ساختاری و کارکردی به درک بهتر سیستم شهری و به تبع آن کیفیت سیستم شهری می‌انجامد. نتایج بدست آمده از رتبه‌بندی شاخص‌های مرتبط با ساختار فضایی حاکی از آن است که رضایتمندی از میزان سرانه فضای سبز در سطح پایین رتبه‌بندی با نمره ۰/۳۶۶ قرار گرفته است. و رضایت از کار گروهی و حمایت همسایگان در محله با رتبه ۰/۶۳۹ در رأس جدول رتبه‌بندی شاخص‌های ساختار فضایی قرار گرفته است. نتایج بدست آمده از رتبه‌بندی شاخص‌های مرتبط با ساختار سرمایه‌گذاری حاکی از پایین بودن رضایت شهروندان از توزیع درآمد در سطح شهر نورآباد با رتبه ۰/۳۸۱ می‌باشد. رتبه‌بندی شاخص‌های مربوط به ساختار فرهنگی شهر نشان از پایین بودن میزان رضایت از تعداد سینماهای موجود در شهر یا عدم وجود سینما در این شهر با رتبه ۰/۳۸۴ است. و در رتبه‌بندی شاخص‌های کارکرد مصرف بالاترین رتبه متعلق به رضایتمندی از دسترسی به مراکز خرید با رتبه ۰/۷۵ و پایین رتبه متعلق به سرانه مصرف ساکنان می‌باشد. در کارکرد امنیت اجتماعی بالاترین رتبه‌ی کسب شده متعلق به رضایتمندی از پاسخگویی نیروی انتظامی با رتبه ۰/۶۳۹ و پایین‌ترین رتبه ۰/۵۱۷ را رضایتمندی از امکانات پزشکی موجود در این شهر کسب نموده است. از نتایج اصلی پژوهش، تدوین چارچوبی برای سنجش کیفیت شهرنشینی و کیفیت زندگی شهری با استفاده از شاخص‌های ساختاری و کارکردی می‌باشد. اما نکته‌ی قابل بحث در محدوده‌ی مورد مطالعه نتیجه‌گیری از مدل تاپسیس می‌باشد که نشان داد شهروندان بیشترین رضایت را از شاخص‌های کارکرد امنیت اجتماعی شهر نورآباد داشته و کمترین رضایت را از شاخص‌های کارکرد تولیدی شهر دارند. با توجه به این که کیفیت سیستم شهری وابسته به بخش‌های مختلف سیستم شهری و تأثیر پذیر بودن این سیستم از بخش‌های مختلف کارکردی آن می‌باشد به تبع آن یکی از عوامل تأثیرگذار بر کیفیت شهرنشینی در شهر نورآباد ضعف کارکرد تولیدی این شهر بخصوص در بخش صنعت که خود باعث بیکاری شدید در بین جوانان این شهر و مهاجرت بخشی از این قشر به شهرهای دیگر برای کار می‌باشد. نمره‌های بدست آمده از رضایت ساکنین برای هر یک از شاخص‌ها به ترتیب ۵۶۱.۰ (کارکرد امنیت)، ۵۳۱.۰ (ساختار فرهنگی)، ۵۱۷.۰ (کارکرد مصرف)، ۴۷۹.۰ (کارکرد آموزشی)، ۴۵۶.۰ (ساختار سرمایه‌گذاری)، ۳۸۵.۰ (ساختار فرهنگی) و ۳۸۱.۰ (کارکرد تولیدی) می‌باشد.

References:

1. AMCO Consulting Engineers (2005), the detailed plan of Nour mamasani
2. Antonescu D., Ghisa Silea M., (2007), Cities and their place in the European Union Urban Policy, Journal for Economic Forecasting, Institute for Economic Forecasting, vol. 4(2), pages 57-68
3. Azani, Mehri, (2004), New perspectives in the planning of Tabriz urban services, Total articles of the specialized scientific Conference of cities and people, 107

4. Azizi, Mohammad M, (2007), *stable residential neighborhood: a case study Narmak*, arts Journal of the fine Arts, Issue 27(in persian).
5. Bahrini, S. H, Boloki, Behnaz & Taghabon, S,(2011), *Theoretical Foundations of contemporary urban design*, Tehran University Press (in persian).
6. Chen, M., Huang, Y., Tang, Z., Lu, D., Liu, H., & Ma, L. (2014). *The provincial pattern of the relationship between urbanization and economic development in China*. Journal of Geographical Sciences, 24(1), 33e45.
7. De Zhou, Jianchun Xu, Li Wang & Zhulu Lin,(2015), *Assessing urbanization quality using structure and function analyses:A case study of the urban agglomeration around Hangzhou Bay (UAHB), China*, Habitat International 49 (2015) 165e176
8. Fang, C., & Guan, X. (2011). *Comprehensive measurement and spatial distinction o finput-output efficiency of urban agglomerations in China*. Acta Geographica Sinica, 66(8), 1011e1022 (in Chinese).
9. Filho, W.L.(2000), *Dealing with Misconception on the concept of sustainability International Journal of Sustainability in higher Education*. Vol 1 no 1
10. Ghalibaf, Mohammad B, Rostaie, Mojtaba, Ramezandadeh, Taheri, Mohammad R, (2011), *evaluating the quality of urban life, (Case Study: Neighborhood Yaftabad)*, Research Journal - Association Geography of Iran, new era, the ninth year, No. 31 (in persian).
11. Ghanbari, Mohammad E. 2010), *structure, structuralism*. Electronic Journal of Sociology. The third number. (in persian).
12. Golkar, Koorosh., (2006), *vitality in the city to help urban design*, bimonthly Shhrngar, Number 39 (in persian).
13. Hossin Zadeh Dalier,k, Ghorbani, R & Shokri Firooz Jah, P ,(2009), *Analysis and Qualitative Assessment of urban sustainability indicators in Tabriz*, Journal of urban and regional studies, first year, second edition, pp. 18-1(in persian).
14. Kalantarri, Khalil, (2005), *assessment of rural development in the city of Torbat (75-65)*, Geographical Research, No. 4, pp. 41- 54(in persian).
15. Kanta, L., & Zechman, E. (2014). *Complex adaptive systems framework to assess supply- side and demand_ side management for urban water resources*. Journal of Water Resources Planning and Management, 140(1), 75e85.
16. Qian, X. (2011). *A new scientific field of open complex giant system and its methodology*. Journal of University of Shanghai for Science and Technology, 33(6), 526e532 (in Chinese).
17. Rahman, Atiqur, Kumar, Yogesh, Fazal, Shahab & Bhaskaran, Sunil,(2011), *Urbanization and Quality of Urban Environment Using Remote Sensing and GIS Techniques in East Delhi-India*, Journal of Geographic Information System, 2011, 3, 62-84
18. Shamsoddini,A & Amiri Fahlyiani, M. R,(2015), *Spatial Ranking of Public Services and their Shortage in Cities (Case Study: Noorabad Mamsani City)*, A Quarterly Journal of Urban Economics and Management, Vol. 3, No.12(in persian).
19. Shamsoddini, A, Maleki,S and Amiri Fahlyiani, M.R, (2013), *Analysis of the satisfaction of citizens with the stability and vitality of the urban environment on access to urban services*, Urban Planning Studies Journal, First Year, Issue IV, pp. 70- 53(in persian).
20. Shekuie, H, (2008), *New perspectives in urban geography*, Samt Press, Tehran(in persian).
21. Synasvr, M. L, (2007), *Islamic Urbanism*, UNESCO magazine, Issue 206(in persian).